

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Anders Chydenius -säätiö

Toimintakertomus 2014

Säätiö on pyrkinyt tekemään Anders Chydeniusta tunnetuksi avoimen talouden ja avoimen hallinnon edistäjänä - klassisen liberalismiin ja julkisuusperiaatteen kansainvälisesti merkittävänä uranuurtajana.

Vuonna 2014 Anders Chydenius -säätiön toiminnan painopisteinä olivat Chydeniuksen koottujen teosten julkistamisen jatkaminen, Anders Chydenius -vapaakauppaseminaarin järjestäminen kuudetta kertaa ja tietämisen vapauden päivän seminaarin järjestäminen kahdeksatta kertaa. Säätiön tavoitteena oli myös edistää pohjoismaisen julkisuusperiaatteen 250-vuotisjuhlavuoden viettämistä vuonna 2016.

Tieteellisen työn tukeminen ja Kootut teokset

Säätiö on tukenut tavoitteitaan edistävää tieteellistä työtä.

Pro gradu -apurahat

Toimintavuonna säätiö jatkoi apurahatoimintaansa julistamalla haettavaksi vuoden 2015 pro gradu -apurahat yliopisto-opiskelijoille. Apurahaa saa hakea Anders Chydeniusta tai hänen toimintaympäristöään koskevaan historian tutkimukseen tai tutkimukseen, joka kohdistuu Anders Chydeniuksen tärkeinä pitämiin kysymyksiin tämän päivän yhteiskunnassa. Etusijalla ovat markkinatalouden vapaus ja vastuu sekä hallinnon avoimuus ja tietämisen vapaus (Freedom of information).

Kootut teokset

Vuonna 2014 keskeisin hanke tieteellisen työn tukemisessa oli Anders Chydeniuksen koottujen teosten tieteellinen toimitustyö. Hankkeen tavoitteena on Anders Chydeniuksen koottujen teosten julkaiseminen niin alkukielellä, suomenkielisenä käännöksenä kuin englanninkielisenä valikoimana. Julkaisutyö palvelee sekä tutkimusta että sitä yleistä kiinnostusta, jota Chydeniuksen ajatuksia kohtaan on niin Suomessa, Ruotsissa kuin eri puolilla maailmaa. Hanke on merkittävä kansalliskirjallisuuden julkaisutyö.

Säätiö toteuttaa hankkeen vuosina 2006–2016 yhteistyössä Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen ja Chydenius-instituutin kannatusyhdistyksen

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

kanssa. Säätiö vastaa erityisesti yksityisen rahoituksen hakemisesta yhteensä 1 566 500 euron kustannusarviolle. Hankkeen toteutumista seuraa ohjausryhmä ja toimitustyötä tukee toimituskunta, joita johtaa säätiön hallituksen puheenjohtaja.

Anders Chydenius -vapaakauppaseminaari

Säätiö järjesti yhteistyössä Kokkolan kaupungin ja Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen kanssa Kokkolassa lauantaina 28.6.2014 Anders Chydenius – vapaakauppaseminaarin. Uutena yhteistyökumppanina oli Merenkurkunneuvosto. Muita yhteistyökumppaneina olivat perinteiseen tapaan Keskipohjanmaa-lehti, Österbottens Tidning, Pohjanmaan kauppakamari, Osuuskauppa KPO ja Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitto.

Toimintavuoden vapaakauppaseminaari oli Suomen ETA-jäsenyyden 20-vuotisjuhlaseminaari, joten teemana oli "20 vuotta vapaakauppaa – mitä se merkitsee EU-kansalaisille?". Alustajina oli lähinnä kokkolalaistaustaisia suurlähettiläitä ja ulkopoliittikan toimijoita. Ohjelma oli seuraava:

13.00 Seminaarin tervetuliaissanat

*Kokkolan kaupunginjohtaja **Antti Isotalus***

*Anders Chydenius -säätiön hallituksen puheenjohtaja **Gustav Björkstrand***

Kokkolan Oopperan tervehdys

13.30 Sisämarkkinoiden merkitys kasvulle ja työllisyydelle

*Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan jäsen **Jutta Urpilainen***

*Toimitusjohtaja **Jarmo Herronen**, Boliden Kokkola*

14.45 Kahvitauko

15.15 ”Lähettiläät lavalla” – Suomi osana maailmantaloutta

***Pekka Huhtaniemi**, Suomen Lontoon suurlähettiläs*

***Jukka Pesola**, kauppapolitiikan yksikön päällikkö (UM)*

***Jukka Siukosaari**, Suomen Buenos Airesin suurlähettiläs*

***Jan Store**, Suomen EU-suurlähettiläs emeritus*

***Petri Tuomi-Nikula**, Suomen Rooman suurlähettiläs*

*Keskustelun vetäjänä asiamies **Juha Mustonen***

17.00 Yhteenveto

*Rehtori **Matti Manninen**, Jyväskylän yliopisto*

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Kokkolasalissa järjestettyyn seminaariin osallistui noin 200 ihmistä. Seminaarista julkaistiin ilmoitukset Keskipohjanmaa-lehdessä ja Österbottens Tidningenissä. Säätiö jatkaa kesäperinnettä ensi vuonna.

Tietämisen vapauden päivä

Säätiö jatkoi toimintavuonna suomalais-ruotsalaisen "tietämisen vapauden päivän" viettämistä pohjoismaisen julkisuusperiaatteen kunniaksi. Päivä ajoittuu Ruotsi-Suomen painovapausasetuksen (2.12.1766) vuosipäivälle.

Tietämisen vapauden päivän seminaari

Säätiö järjesti yhteistyössä Helsingin Sanomain Säätiön kanssa 2.12.2014 tietämisen vapauden päivän seminaarin Päivälehdessä museossa Helsingissä. Seminaarissa keskusteltiin avoimuudesta osana kansainvälistä ihmisoikeuspolitiikkaa ja julkisuusperiaatteen edistämisestä osana Suomen ihmisoikeusstrategian toimeenpanoa. Konstsamfundetin tukemassa tilaisuudessa esiteltiin ulkoasiainministeriön Åbo Akademiilta tilaama selvitys aiheesta. Seminaarin ohjelma oli seuraava:

14.00 Avaus

Helsingin Sanomain Säätiön hallituksen puheenjohtaja, vastaava päätoimittaja Kaius Niemi

14.15 Avoimuus, julkisuusperiaate, ihmisoikeudet

Ulkoministeri Erkki Tuomioja

14.45 Julkisuusperiaatteen (freedom of information) edistäminen – yhtenä foorumina Unescon lehdistönvapauden konferenssi 2016 Suomessa

Tarja Turtia, Unescon sihteeri

15.00 Selvitys julkisuusperiaatteen kansainvälisestä tilanteesta ja sen kehittämisestä

Professori Markku Suksi, Åbo Akademi

15.15 Keskustelua

Johdattelijana päätoimittaja Kaius Niemi

15.30 Chydenius-mitalin luovutus ja päätössanat

Anders Chydenius -säätiön hallituksen puheenjohtaja, professori Gustav Björkstrand

16.00 Cocktail-tilaisuus

Chydenius-mitali

Anders Chydenius –säätiö ja Chydenius-instituutin kannatusyhdistys päättivät myöntää vuonna 2014 Chydenius-mitalin tutkivalle journalismille, joka on edistänyt keskustelua pääomavirtojen avoimuudesta ja veroeettisyydestä.

Chydenius-mitalit luovutettiin 2.12.2014 Tietämisen vapauden päivän seminaarissa TV-toimittaja **Minna Knus-Galánille** (YLE) ja taloustoimittaja **Jyri Hänniselle** (Helsingin Sanomat) sillä perusteella, että he ovat

ANDERS CHYDENIUS

SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

suomalaisen veroparatiiseja koskevan tutkivan journalismin uranuurtajia ja ovat osallistuneet kansainvälisesti merkittävällä tavalla pääomavirtojen julkisuuden edistämiseen. Asia uutisoitiin mm. Helsingin Sanomissa sekä Ylen ja Kepan verkkosivuilla.

Chydenius-mitaleja "kansainvälisesti merkittävästä toiminnasta Anders Chydeniuksen avoimuusperiaatteiden hyväksi" on aiemmin myönnetty Linus Torvaldsille (2007) ja Miklos Harasztille (2008).

Juhlavuoden 2016 valmistelu

Säätiön tavoitteena oli edistää pohjoismaisen julkisuusperiaatteen 250-vuotisjuhlavuoden viettämistä vuonna 2016.

250-valtuuskunta

Säätiö perusti yhteistyössä Helsingin Sanomain Säätiön kanssa 250-valtuuskunnan koordinoimaan pohjoismaisen julkisuusperiaatteen 250-vuotisjuhlavuoden valmistelua ja viestintää. Valtuuskunnan ensimmäinen kokous pidettiin 2.12.2014 Päivälehdessä museolla Helsingissä. Valtuuskunnan kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtajat:

Björkstrand Gustav, Anders Chydenius –säätiö

Niemi Kaius, Helsingin Sanomain Säätiö

Sihteerit:

Koski Ulla, Helsingin Sanomain Säätiö

Mustonen Juha, Anders Chydenius –säätiö

Jäsenet:

Ali-Yrkkö Jyrki, ETLA

Ekholm Kai, Kansalliskirjasto

Eskelinen Jarmo, Forum Virium

Gustavsson Sverker, Uppsala universitet

Holmström Zabrina, Opetus- ja kulttuuriministeriö

Holopainen Minna, STT-Lehtikuva

Isotalus Antti, Kokkolan kaupunki

Kalliokoski Matti, Helsingin Sanomat

Kalpa Asmo, Anders Chydenius –säätiö

Kantola Anu, Helsingin yliopisto

Koponen Johannes, Demos Helsinki

Koskinen Johannes, Eduskunnan perustuslakivaliokunta

Kouros Kristiina, Eduskunnan ihmisoikeuskeskus

Laine Arttu, SOK-yhtymä

Lehikoinen Anita, Opetus- ja kulttuuriministeriö

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Lehtinen Christine, Ulkoasiainministeriö
Lehtinen Elina, CMI
Leppäjärvi Anne, Haaga-Helia AMK
Luukka Teemu, Helsingin Sanomat
Ojala Jari, Jyväskylän yliopisto
Paananen Arja, Ilta-Sanomat
Pernaa Ville, Suomen Kuvalehti
Pihlajamäki Riitta, Yleisradio
Risikko Tanja, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius
Saarikoski Laura, Helsingin Sanomat
Sailas Raimo, Anders Chydenius –säätio
Sallinen Aino, Anders Chydenius –säätio
Savela Heleena, Helsingin Sanomien Säätio
Sintonen Matti, Helsingin yliopisto
Ståhlberg Krister, emeritusprofessori
Suksi Markku, Åbo Akademi
Sundgren Christian, Toimittajat ilman rajoja
Suurpää Johanna, Oikeusministeriö
Timonen Pekka, Suomi100-juhlavuosi
Timonen Marjo, Eduskunta
Uskali Turo, Jyväskylän yliopisto
Vihriälä Vesa, ETLA
Välkangas Liisa, Aalto-yliopisto

Maailman lehdistönvapauden päivän kansainvälisen konferenssin (2016) valmistelu

Säätion ja muiden yhteistyökumppaneiden aloitteen pohjalta opetus- ja kulttuuriministeriö tarjosi Suomea Maailman lehdistönvapauden päivän 3.5.2016 kansainvälisen päätapahtuman isännäksi. Unescon pääjohtajan vastattua tarjoukseen myönteisesti opetus- ja kulttuuriministeriö järjesti kansainvälisen konferenssin ideointipalaverin, johon säätiokin osallistui 1.12.2014. Säätiota pyydettiin myös esittämään edustajia ministeriön myöhemmin nimeämään konferenssin valmistelutyöryhmään.

Tiedotus ja yhteistyö

Säätio on käyttänyt www.chydenius.net -kotisivujaan tiedotus- ja julkaisukanavanaan. Verkkosivujen kautta voi rekisteröityä säätion postituslistalle. Säätion julkaisut ovat sivuilta saatavissa sähköisessä muodossa. Lisäksi säätio on tiedottanut tiedotusvälineille toiminnastaan.

Säätio on toiminut Säätioiden ja rahastojen valtuuskunnan jäsenenä.

ANDERS CHYDENIUS
SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Uutena yhteistyömuotona säätiö osallistui yhteistyössä Kansalliskielten tukiyhdistyksen ja Kokkolan kaupungin kanssa kaksikielisyyttä koskevan keskustelutilaisuuden "Voiko kaksikielisessä kaupungissa olla kaksikielisiä kouluja? Entä korkeakouluja?" järjestämiseen 21.11.2014 klo 15–17 Kokkolan kaupunginkirjaston Hongell-salissa. Ohjelma oli seuraava:

Avaus, Kokkolan kaupunginjohtaja *Antti Isotalus*

Esitelmä "Kaksi kieltä - yksi kansa", lehdistöneuvos, fil. lis. *Jyrki Vesikansa*

Paneelikeskustelu, jonka puheenjohtajana toimii Kansalliskielten tuki r.y:n puheenjohtaja, entinen Helsingin Sanomien päätoimittaja *Janne Virkkunen*

- Johtaja *Rabbe Ede*, Optima
- Entinen kansanedustaja, yrittäjä *Bjarne Kallis*
- Sivistysjohtaja *Peter Johnson*, Kokkolan kaupunki
- Johtaja *Liisa Sadeharju*, Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
- Opiskelija *Jaan Siitonen*, Komin r.y:n puheenjohtaja

Päätös, Anders Chydenius –säätiön asiamies *Juha Mustonen*

Hallinto

Hallituksen kokoonpano on vuonna 2014 ollut seuraava:

Gustav Björkstrand	puheenjohtaja
Sverker Gustavsson	varapuheenjohtaja
Antti Isotalus	jäsen
Asmo Kalpala	jäsen
Kristiina Kouros	jäsen
Arttu Laine	jäsen
Raimo Sailas	jäsen
Aino Sallinen	jäsen
Krister Ståhlberg	jäsen

Erovuoroisia jäseniä olivat vuonna 2014 hallituksen itsensä valitsevat Krister Ståhlberg, Gustav Björkstrand ja Asmo Kalpala. Heidät valittiin uudelleen hallituksen jäseniksi.

Hallitus on kokoontunut kolme kertaa. Vuosikokous pidettiin 20.2.2014 ja muut kokoukset 28.6.2014 ja 2.12.2014. Asiamiehenä on toiminut VTM Juha Mustonen. Tilintarkastajina ovat toimineet Mikael Forss (HTM) ja Ulla Järvi (HTM) ja varalla Sirpa Pihlajaniemi (HTM) ja Kirsti Kattilakoski (HTM).

Talous ja varainhankinta

ANDERS CHYDENIUS

SÄÄTIÖ • STIFTELSE • FOUNDATION

Säätiön tilikausi oli 14 692,31 € tappiollinen. Huhtikuussa 2012 tekemässään päätöksessä verohallinto myönsi säätiölle osoitetuille lahjoituksille verovapauden myös vuosiksi 2012–2016. Säätiö on saanut toimintavuonna seuraavat lahjoitukset Kootut teokset -hankkeelle:

Kokkolan kaupunki: 10.000 euroa

Yhteensä: 10 000 euroa

Säätiö on saanut toimintavuonna seuraavat lahjoitukset säätiön toimintaan:

Kokkolan kaupunki (vuosiavustus): 20.000 euroa

Konstsamfundet rf: 3.000 euroa

Osuuskauppa KPO: 5.000 euroa

Keski-Pohjanmaan Osuuspankkiliitto: 5.000 euroa

Yhteensä: 33.000 euroa

Säätiön säädepääoma (40.000 €) on sijoitettu lyhyen koron instrumentteihin (arvo 31.12.2014: 44997,95 euroa). Pankkitilillä oli vuoden vaihteessa 27919,45 euroa.